

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 142/2024-79

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **BILLA s.r.o.**, Bajkalská 19/A, Bratislava, zastúpenej **SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o.**, Šoltésovej 14, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní pôvodne Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 12Cpr/8/2016 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní pôvodne Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 12Cpr/8/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV v konaní pôvodne Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 12Cpr/8/2016 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré je Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 28. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu, na ktorý od júna 2023 prešiel výkon súdnictva z Okresného súdu Bratislava III, v pracovnom spore. Žiada mestskému súdu prikázať konať bez zbytočných prietáhov a priznať jej finančné zadosťučinenie 3 750 eur.

II.

2. Žalobca sa proti sťažovateľke žalobou z augusta 2016 domáha neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy 84 000 eur. Po doručovaní množstva vyjadrení strán súd nariadil prvé pojednávanie na júl 2019, no pre dovolenku advokáta žalobcu ho odročil na október 2019. To po otvorení odročil pre predloženie listiny na január 2020, ktoré po vyjadreniach advokátov odročil na výsluch žalobcu na apríl 2020. To pre pandémiu zrušil. Pojednávanie v júni 2020 po vypočutí žalobcu odročil na pokračovanie v jeho výsluchu na júl 2020. To pre dovolenku sudkyne zrušil. Na pojednávaní v novembri 2020 dokončil výsluch žalobcu a odročil ho na výsluch svedkov. Okresný súd v prvom polroku 2021 zabezpečoval písomné výpovede štyroch svedkov a v dokazovaní pokračoval na pojednávaní v novembri 2021. Pojednávanie nariadené na február 2022 zrušil pre nákazu advokáta žalobcu. Okresný súd rozsudkom z marca 2022 žalobu zamietol a sťažovateľke priznal náhradu trov konania. Proti tomu sa žalobca v júni 2022 odvolal. Sťažovateľka sa k odvolaniu vyjadrila v septembri 2022. V marci 2023 urgovala postup súdu. Na to okresný súd doručil jej vyjadrenie žalobcovi, ktorý sa k nemu vyjadril v apríli 2023. Na to sťažovateľka reagovala v máji 2023. Okresný súd v októbri 2023 zo septembra 2023 predložil spis krajskému súdu.

III.

3. Sťažovateľka zdôrazňuje, že jej vec nie je skutkovo či právne komplikovaná. Poukazuje na to, že dĺžka jej konania vysoko presahuje priemernú dĺžku konania. Zdôrazňuje, že jej postup v konaní len minimálne prispel k predĺženiu konania. Ďalej opisuje odstupy medzi jednotlivými úkonmi súdu, z čoho vyvodzuje, že okresný súd bol nečinný približne dva a pol roka. V súvislosti so žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia odkazuje na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva o jeho približnej výške za rok trvania priesťahov v konaní.

4. Mestský súd tvrdí, že postupoval plynule bez zbytočných priesťahov. Na jeho postup po podaní odvolania mala negatívny vplyv zmena sudkyne.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

6. Rozhodovanie všeobecných súdov o neplatnosti skončenia pracovného pomeru patrí do ich bežnej rozhodovacej činnosti. Vec sťažovateľky nemožno hodnotiť ako skutkovo či právne zložitú. Sťažovateľka svojím správaním neprispela k dĺžke konania. Práve naopak, žiadosťami nielen po podaní odvolania podnecovala súd na uskutočňovanie úkonov. Možno jej pričítať len odročenie jedného pojednávania, keď žiadala písomne sa vyjadriť k ústnemu prednesu protistrany. Zvýšený záujem sťažovateľky na bezpriesťahovom konaní odôvodňuje to, že s dĺžkou konania sa navyšuje výška náhrady mzdy.

7. Počiatočný postup okresného súdu nebol plynulý. Rok a pol odstraňoval len nedostatok žalobného návrhu. Medzi doručovacími úkonmi boli niekoľko mesačné obdobia nečinnosti. Až po štyroch mesiacoch od podania žaloby súd vyzval na jej doplnenie a doručil vyjadrenie k žalobe protistrane. Až po piatich mesiacoch od skončenia doručovania vyjadrení nariadil pojednávanie. Od prvého pojednávania bol postup súdu plynulý, termíny pojednávania nariaďoval v krátkych časových intervaloch a procesné úkony na seba bezprostredne nadväzovali. Efektívne určil stranám lehotu na písomné záverečné reči. Tento postup trval do vyhlásenia rozsudku. Predloženie odvolania na rozhodnutie krajskému súdu trvalo šesťnásť mesiacov, z toho štrnásť mesiacov bol súd nečinný. Na to mala len zanedbateľný vplyv zmena sudkyne, keď nevyhnutnosťou boli len doručovacie úkony. Dôvody odročenia pojednávania sa nejavia ako najhospodárnejšie a smerujúce k naplneniu požiadavky rozhodnutia veci na jedinom pojednávaní. Listinu, pre predloženie ktorej súd odročil prvé pojednávanie, bolo možné vyžiadať skôr. Druhé pojednávanie odročil pre výsluch žalobcu, ktorý bol prítomný. Pre pokračovanie v jeho výsluchu odročil aj tretie pojednávanie. Štvrté pojednávanie odročil pre výsluch svedkov, ktorých vypočutie strana navrhovala od začiatku konania a opakovane.

8. Právna neistota sťažovateľky v otázke zaplatenia nie zanedbateľnej výšky náhrady mzdy bola čiastočne odstránená rozsudkom, ktorý bude predmetom odvolacieho prieskumu. Na celkovú dĺžku konania (sedem rokov a osem mesiacov) mala najväčší vplyv súhrnná nečinnosť okresného súdu. Tým došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote. Preto bolo v tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovené a mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby konal bez zbytočných prietáhov.

9. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, postup súdu, správanie a význam sporu pre sťažovateľku jej bolo podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 2 000 eur s tým, že vo zvyšku nebolo jej návrhu vyhovené.

10. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 856,75 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu